

Влада повећава плате и пензије – заправо, делимично смањује смањење од пре три године. Саговорници DW сматрају да је то маска за изостале реформе јавног сектора, а можда и најава парламентарних избора.

Премијерка Ана Брнабић најављује да ће од 1. јануара уследити повећање плата и пензија. Предвиђено је да пензије порасту за пет процената, а плате у јавном сектору за десет – односно пет одсто за оне који раде административне послове. Економисти сматрају да је та одлука била очекивана, јер је пре извесног времена председник Србије Александар Вучић најавио повећање плата војсци, полицији и Безбедносно-информативној агенцији (БИА).

Главни уредник недељника НИН Милан Ђулибрк каже за DW „да ће сада то повећање добити и други, јер би било тешко оправдати да повећање добију војска, полиција и БИА, а не добију, рецимо, здравство и образовање. За администрацију очито није било довољно новца па ће они добити повећање од пет одсто.“

Ђулибрк међутим покушава ствар да доведе у реалне оквире – раст цена ове године износио је чак 3,5 одсто што значи да ће пензионери, како каже, заправо имати свега 1,5 одсто више куповне моћи у односу на почетак ове године.

Паре пред изборе

Повећање плата и пензија уредник у Новом магазину Мијат Лакићевић види пре свега као политичку одлуку. „То указује на чињеницу да ћемо наредне године имати изборе, сасвим сигурно изборе у Београду; а ово повећање ми говори да ћемо највероватније имати и републичке изборе, иако наравно то не можемо са сигурношћу тврдити.“

Када је реч о процентима, Лакићевић сматра да је повећање плата у јавном сектору превисоко. „Јавни сектор је још увек привилегован, мање се ради а веће су плате него у приватном сектору, и ово је по мени још један сигнал да у Србији од реформи јавног сектора неће бити ништа.“

Ако се анализира стање српског буџета, као и препоруке Фискалног савета, који наводи да је постигнута стабилност јавних финансија и да мере штедње више нису неопходне, поставља се онда питање зашто економски аналитичари критикују ова повећања?

Милан Ђулибрк каже да се власт хвали стабилним јавним финансијама – „све је то лепо“ – али да повећање плата и пензија смањује простор за додатне инвестиције. „То је параметар по којем је Србија најгора у региону јер има најмањи удео инвестиција у БДП-у. А без инвестиција нема бржег привредног раста. И то је врзино коло у којем се налазимо већ неколико година јер и ове године имамо најспорији привредни раст.“

Мијат Лакићевић скреће пажњу на чињеницу да маса плата није повећана, јер је бар према званичним подацима смањен број запослених у јавном сектору. „Ако тако гледамо, онда је и у реду да се запосленима повећају плате.“

Али, упозорава Лакићевић, „до сада нисмо видели никакве реформе у управи, здравству, просвети... Дакле, све се своди на квантитет, а квалитет услуга јавног сектора је и даље веома низак. А то је била кључна поента мера штедње. То смањење није уследило да би се смањило притисак плата и пензија на буџет, него да се јавни сектор реформише. Људи у јавном сектору ће вероватно бити задовољни, али остали грађани Србије немају превише разлога за задовољство.“

Повећање – оптичка илузија?

Када се говори о платама и пензијама упорно се говори о њиховом „повећању“, као да се заборавља да су плате и пензије због мера штедње већ смањене још од 2014 године. Зато Милан Ђулибрк истиче да не можемо говорити ни о каквом повећању.

„Сви пензионери који су имали натпросечне пензије и даље ће имати мање него што су имали пре мера фискалне консолидације, а неким са пензијама изнад 25.000 динара су умањиване и за 22 одсто. Такође, не би требало заборавити да су ове повишице практично у међувремену већ поједене растом цена на мало. И када се погледа реални раст пензија од 2009. године наовамо, оне су тренутно – без ових пет посто повишице – скоро 20 посто мање него што су биле“, каже глорур НИН-а.

Председник Србије Александар Вучић и премијерка Ана Брнабић тврде да ће повећање плата и пензија утицати и на раст БДП-а. Процена је да би ова повећања могла појачати домаћу тражњу, самим тим и домаћу производњу.

Милан Ђулибрк сматра да за такве оцене нема никаквог основа. Напротив, он се прибојава да се овако само подстиче – увоз. „Следеће године можемо имати проблем који до сада нисмо имали, а то је раст трговинског дефицита. Повећана потрошња може довести до тога да ћемо више увозити него што извозимо. Томе доприноси и прилично јак динар, али и то такође можемо посматрати у контексту предстојећих избора“, закључује Ђулибрк.

(Дојче веле)